

Звіт про громадське обговорення проєкту стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності Н2 «Тваринництво»

1. Найменування органу виконавчої влади, який проводив обговорення:
Міністерство освіти і науки України.

2. Зміст питання або назва проєкту документу, що виносилися на обговорення:

Проект стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності **Н2 «Тваринництво»** (далі – проєкт Стандарту).

Розроблення стандартів передбачено статтею 10 Закону України «Про вищу освіту».

Стандарт вищої освіти – це сукупність вимог до освітніх програм вищої освіти, які є спільними для всіх освітніх програм у межах певного рівня вищої освіти та спеціальності.

Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення та оцінювання якості вищої освіти та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти (наукових установ), результатів навчання за відповідними спеціальностями.

Громадське обговорення проведено у формі електронних консультацій. Проєкт Стандарту було розміщено 07 травня 2026 р. на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України за посиланням: <https://mon.gov.ua/news/mon-proponuie-do-hromadskoho-obhovorennia-proiektu-standartiv-vyshchoi-osvity-pershoho-druhoho-ta-tretoh-rivniv-zi-spetsialnosti-n2-tvarynnytstvo-haluzi-znan>

Зауваження та пропозиції до проєкту Стандарту приймалися до 22 травня 2026 р. на електронну адресу: standards.vo@mon.gov.ua

3. Інформація про осіб, що взяли участь в обговоренні:

Впродовж встановленого для обговорення з громадськістю терміну надіслано зауваження та пропозиції від:

1. Бородіна Наталія Анатоліївна, доцент кафедри охорони праці, цивільної та промислової безпеки Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»;

2. Швагер Наталія Юріївна, завідувач кафедри охорони праці та цивільної безпеки Криворізького національного університету;

3. Калиниченко Галина Іванівна, доцент кафедри технології виробництва продукції тваринництва Миколаївського національного аграрного університету;

4. Сичов Михайло Юрійович, завідувач кафедри годівлі тварин та технології кормів імені П. Д. Пшеничного Національного університету біоресурсів і природокористування України.

4. Інформація про пропозиції, що надійшли до Міністерства освіти і науки України за результатами обговорення:

Бородіна Наталія Анатоліївна та Швагер Наталія Юріївна пропонують до стандарту вищої освіти ступеня «Бакалавр» ввести дві компетентності: 1. Здатність діяти в умовах надзвичайних ситуацій у мирний і воєнний час задля збереження життя та здоров'я, протидіяти інформаційним і політичним загрозам, брати участь у національному спротиві та захищати Батьківщину. 2. Здатність використовувати знання й практичні навички з безпеки праці та здоров'я на роботі під час виконання професійних обов'язків;

Калиниченко Галина Іванівна пропонує додати в пункті V. Опис предметної області в Об'єкт вивчення до словосполучення «продукції тваринництва» «види» продукції тваринництва;

Сичов Михайло Юрійович зауважує:

1. Щодо спеціальної компетентності СК14. Компетентність СК14: «Здатність здійснювати збір, обробку та інтерпретацію даних у тваринництві та виконувати прикладні дослідження» потребує розширення та конкретизації в частині науково-дослідної діяльності здобувачів вищої освіти. Зважаючи на те, що атестація бакалавра передбачає публічний захист кваліфікаційної роботи, доцільним є включення до СК14 елементів: пошуку та критичного аналізу наукової інформації; академічного письма; представлення результатів досліджень; дотримання принципів академічної доброчесності. У зв'язку з цим пропонується викласти СК14 у такій редакції: «Здатність здійснювати пошук, збір, обробку, аналіз та інтерпретацію даних у тваринництві, виконувати прикладні дослідження, формулювати обґрунтовані висновки та представляти результати досліджень із дотриманням принципів академічної доброчесності».

2. Щодо використання термінів «навчання», «тренування», «дресирування». У тексті стандарту неодноразово використовуються формулювання: «навчання та/або тренування (дресирування) тварин». Вважаємо, що такі терміни є надмірно вузькими та фактично орієнтованими переважно на кінологічний напрям підготовки, що не відповідає загальному змісту спеціальності Н2 «Тваринництво». У зв'язку з цим вважаємо доцільним: вилучити терміни «дресирування» та «тренування» із загального опису предметної області; або замінити їх більш універсальними поняттями, наприклад: «поведінковий менеджмент тварин» чи «управління поведінкою тварин».

3. Щодо необхідності конкретизації базових галузей тваринництва, вважаємо доцільним більш чітко відобразити у стандарті базові галузі сільськогосподарського тваринництва, а саме: скотарство; свинарство; птахівництво. Саме ці галузі формують основу сучасного промислового тваринництва України та світу, представляють різні види й класи сільськогосподарських тварин і забезпечують базову професійну підготовку бакалавра. На нашу думку, стандарт вищої освіти має визначати мінімально необхідне ядро професійної підготовки. Водночас чинна редакція проєкту стандарту не містить чітких орієнтирів щодо обов'язковості вивчення класичних галузей тваринництва. За таких умов окремі заклади вищої освіти теоретично можуть формувати освітні програми переважно навколо вузькоспеціалізованих напрямів (наприклад, кінології, декоративного тваринництва, екзотичних тварин або

альтернативних видів), при цьому не забезпечуючи достатньої підготовки з технологій виробництва продукції великої рогатої худоби, свинарства чи птахівництва. У результаті це може призвести до ситуації, коли випускник отримуватиме кваліфікацію бакалавра з тваринництва без належного опанування основних технологічних процесів класичного сільськогосподарського тваринництва. Вважаємо, що така ситуація не повною мірою відповідає змісту спеціальності Н2 «Тваринництво» та потребам аграрного сектору України.

У зв'язку з цим доцільним є: або включення до предметної області прямої згадки про базові галузі тваринництва; або визначення їх як обов'язкової складової професійної підготовки у межах освітніх програм спеціальності Н2.

4. Щодо форми атестації здобувачів вищої освіти. У розділі «Форма (форми) атестації здобувачів вищої освіти» зазначено, що атестація здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи. Водночас нижче у стандарті окремо наведено блок: «Вимоги до атестаційного іспиту (іспитів)». На нашу думку, така структура потребує уточнення та логічного узгодження. Якщо атестаційний іспит не є обов'язковою формою атестації та його проведення залишається на розсуд закладу вищої освіти, то недоцільно встановлювати в стандарті вищої освіти окремі вимоги до нього. У такому випадку доцільно: або чітко передбачити атестаційний іспит як одну з обов'язкових форм атестації; або вилучити блок «Вимоги до атестаційного іспиту (іспитів)» для уникнення неоднозначного трактування положень стандарту. Вважаємо, що форма атестації у стандарті повинна бути логічно цілісною, чіткою та не містити внутрішніх суперечностей.

5. Інформація про рішення, прийняті за результатами обговорення:

Під час доопрацювання проекту Стандарту зауваження та пропозиції, отримані під час громадського обговорення, враховано частково.

Суть зауваження	Враховано / не враховано / враховано частково (зазначити підстави не врахування або, якщо це часткове врахування якихось пропозицій вказати, яка саме пропозиція врахована, а яка ні, і чому)
1. Бородіна Наталія Анатоліївна, доцент кафедри охорони праці, цивільної та промислової безпеки Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» 2. Швагер Наталія Юріївна, завідувач кафедри охорони праці та цивільної безпеки Криворізького національного університету	
Додати загальні компетентності 1. Здатність діяти в умовах надзвичайних ситуацій у мирний і воєнний час задля збереження життя та здоров'я, протидіяти інформаційним і політичним загрозам, брати участь у національному спротиві та захищати Батьківщину. 2. Здатність використовувати знання й	1. <u>Не</u> враховано. Щодо першої пропозиції зазначаємо, що питання готовності діяти в умовах надзвичайних ситуацій, усвідомлення громадянської відповідальності, участі в національному спротиві та захисту Батьківщини вже знайшли відображення в оновленому переліку загальних компетентностей,

практичні навички з безпеки праці та здоров'я на роботі під час виконання професійних обов'язків	рекомендованому Міністерством освіти і науки України. Зокрема, відповідні положення інтегровані до компетентностей, пов'язаних із реалізацією прав і обов'язків громадянина, дотриманням принципів демократичного суспільства, національної безпеки та готовності до захисту держави. У зв'язку з цим, введення окремої додаткової компетентності може призвести до дублювання змісту вже визначених компетентностей. Разом з тим, додавання загальних компетентностей суперечить обраному підходу брати за основу Рекомендації Ради ЄС до ключових компетентностей. 2. <u>Не враховано.</u> Щодо другої пропозиції підкомісія відзначає важливість формування у здобувачів вищої освіти знань і практичних навичок із безпеки праці, охорони здоров'я та безпечного виконання професійної діяльності. Водночас зазначені питання є міжгалузевими та традиційно реалізуються через відповідні програмні результати навчання та вимоги до організації освітнього процесу з урахуванням специфіки конкретної спеціальності. З огляду на зазначене підкомісія вважає, що запропоновані положення вже повністю або частково враховані в чинній концепції формування загальних компетентностей та можуть додатково деталізуватися на рівні освітніх програм без необхідності введення окремих обов'язкових компетентностей до стандарту вищої освіти. В кінцевому варіанті буде забезпечена відповідність загальних компетентностей зазначених у чинній редакції Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої
---	--

	освіти, враховуючи їх універсальність на певному рівні НРК.
Калиниченко Галина Іванівна, доцент кафедри технології виробництва продукції тваринництва Миколаївського національного аграрного університету	
Додати в пункті V. Опис предметної області в Об'єкт вивчення до словосполучення «продукції тваринництва» «види» продукції тваринництва;	<u>враховано</u>
Сичов Михайло Юрійович, завідувач кафедри годівлі тварин та технології кормів імені П. Д. Пшеничного Національного університету біоресурсів і природокористування України	
1. Щодо спеціальної компетентності СК14. Компетентність СК14: «Здатність здійснювати збір, обробку та інтерпретацію даних у тваринництві та виконувати прикладні дослідження» потребує розширення та конкретизації в частині науково-дослідної діяльності здобувачів вищої освіти. Зважаючи на те, що атестація бакалавра передбачає публічний захист кваліфікаційної роботи, доцільним є включення до СК14 елементів: пошуку та критичного аналізу наукової інформації; академічного письма; представлення результатів досліджень; дотримання принципів академічної доброчесності. У зв'язку з цим пропонується викласти СК14 у такій редакції: «Здатність здійснювати пошук, збір, обробку, аналіз та інтерпретацію даних у тваринництві, виконувати прикладні дослідження, формулювати обґрунтовані висновки та представляти результати досліджень із дотриманням принципів академічної доброчесності». 2. Щодо використання термінів «навчання», «тренування», «дресирування». У тексті стандарту неодноразово використовуються формулювання: «навчання та/або тренування (дресирування) тварин». Вважаємо, що такі терміни є надмірно вузькими та фактично орієнтованими переважно на кінологічний напрям	1. <u>Не враховано.</u> Чинна редакція компетентності: «Здатність здійснювати збір, обробку та інтерпретацію даних у тваринництві та виконувати прикладні дослідження» у поєднанні з відповідними дескрипторами матриці НРК уже охоплює вміння працювати з науковою інформацією, аналізувати та інтерпретувати результати досліджень, формулювати обґрунтовані висновки та представляти результати досліджень. Крім того, питання академічної доброчесності відображені у загальних компетентностях та наскрізно інтегровані у структуру стандарту. З огляду на рамковий характер стандарту вищої освіти та необхідність уникнення надмірної деталізації компетентностей, робоча група вважає чинну редакцію СК14 концептуально достатньою. 2. <u>Не враховано.</u> Підкомісія погоджується, що спеціальність Н2 «Тваринництво» охоплює широкий спектр галузей продуктивного тваринництва, для значної частини яких питання тренування тварин не належать до основних виробничих процесів. Разом із тим, предметна область спеціальності не обмежується виключно

підготовки, що не відповідає загальному змісту спеціальності Н2 «Тваринництво». У зв'язку з цим вважаємо доцільним: вилучити терміни «дресування» та «тренування» із загального опису предметної області; або замінити їх більш універсальними поняттями, наприклад: «поведінковий менеджмент тварин» чи «управління поведінкою тварин». 3. Щодо необхідності конкретизації базових галузей тваринництва, вважаємо доцільним більш чітко відобразити у стандарті базові галузі сільськогосподарського тваринництва, а саме: скотарство; свинарство; птахівництво. Саме ці галузі формують	виробництвом продукції тваринництва та включає напрями діяльності, пов'язані з використанням тварин у різних сферах господарської та суспільної практики. Саме тому в описі предметної області Стандарту передбачено вивчення принципів і концепцій біологічних та фізіологічних основ забезпечення продуктивності тварин, їх селекції, годівлі, навчання та/або тренування і відтворення. Такий підхід забезпечує охоплення всіх напрямів підготовки, що реалізуються в межах спеціальності Н2 «Тваринництво», включаючи освітні програми, пов'язані з кінологією, конярством та іншими напрямками, де навчання і тренування тварин є важливою складовою професійної діяльності. Водночас відповідні положення не передбачають обов'язкового формування вузькоспеціалізованих навичок «дресування тварин» для всіх випускників освітніх програм спеціальності. Конкретизація змісту підготовки здійснюється на рівні освітніх програм, їх освітніх компонентів та програмних результатів навчання. З огляду на зазначене, підкомісія вважає доцільним зберегти відповідні положення у структурі Стандарту, оскільки вони відображають повноту предметної області спеціальності та забезпечують можливість реалізації різних освітніх програм у межах спеціальності Н2 «Тваринництво» без необґрунтованого звуження її змісту. 3. Пропозиція <u>не врахована</u>. Проект стандарту розроблявся як рамковий документ, що визначає загальні вимоги до підготовки бакалавра за спеціальністю Н2 «Тваринництво» без надмірної деталізації окремих галузевих напрямів. Включення до стандарту
---	---

основу сучасного промислового тваринництва України та світу, представляють різні види й класи сільськогосподарських тварин і забезпечують базову професійну підготовку бакалавра. На нашу думку, стандарт вищої освіти має визначати мінімально необхідне ядро професійної підготовки. Водночас чинна редакція проєкту стандарту не містить чітких орієнтирів щодо обов'язковості вивчення класичних галузей тваринництва. За таких умов окремі заклади вищої освіти теоретично можуть формувати освітні програми переважно навколо вузькоспеціалізованих напрямів (наприклад, кінології, декоративного тваринництва, екзотичних тварин або альтернативних видів), при цьому не забезпечуючи достатньої підготовки з технологій виробництва продукції великої рогатої худоби, свинарства чи птахівництва. У результаті це може призвести до ситуації, коли випускник отримуватиме кваліфікацію бакалавра з тваринництва без належного опанування основних технологічних процесів класичного сільськогосподарського тваринництва. Вважаємо, що така ситуація не повною мірою відповідає змісту спеціальності Н2 «Тваринництво» та потребам аграрного сектору України. У зв'язку з цим доцільним є: або включення до предметної області прямої згадки про базові галузі тваринництва; або визначення їх як обов'язкової складової професійної підготовки у межах освітніх програм спеціальності Н2. 4. Щодо форми атестації здобувачів вищої освіти. У розділі «Форма (форми) атестації здобувачів вищої освіти» зазначено, що атестація здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи. Водночас нижче	переліку конкретних галузей тваринництва у якості обов'язкових складових може звужити академічну автономію закладів вищої освіти та обмежити можливості формування інноваційних, а можливо і міждисциплінарних освітніх програм відповідно до потреб ринку праці та регіональної специфіки, стандарт у такому випадку втратить гнучкість!!! Водночас проєкт стандарту містить компетентності та результати навчання, які охоплюють базові технологічні процеси у тваринництві незалежно від видової спеціалізації, що забезпечує формування необхідного ядра професійної підготовки бакалавра. <u>Отже, запропонована деталізація може бути врахована на рівні освітніх програм, але не потребує обов'язкового закріплення у стандарті вищої освіти.</u> 4. Пропозиція <u>не врахована</u>. Проєкт стандарту передбачає право закладів вищої освіти самостійно визначати форму атестації здобувачів вищої освіти: у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи або
---	---

у стандарті окремо наведено блок: «Вимоги до атестаційного іспиту (іспитів)». На нашу думку, така структура потребує уточнення та логічного узгодження. Якщо атестаційний іспит не є обов'язковою формою атестації та його проведення залишається на розсуд закладу вищої освіти, то недоцільно встановлювати в стандарті вищої освіти окремі вимоги до нього. У такому випадку доцільно: або чітко передбачити атестаційний іспит як одну з обов'язкових форм атестації; або вилучити блок «Вимоги до атестаційного іспиту (іспитів)» для уникнення неоднозначного трактування положень стандарту. Вважаємо, що форма атестації у стандарті повинна бути логічно цілісною, чіткою та не містити внутрішніх суперечностей.	атестаційного іспиту. У зв'язку з цим, наведення у стандарті вимог до обох можливих форм атестації є логічним, нормативно обґрунтованим та необхідним для забезпечення єдиних підходів до оцінювання результатів навчання незалежно від форми атестації, яку обере заклад вищої освіти. Відсутність вимог до однієї з передбачених стандартом форм атестації могла б призвести до неоднозначного трактування відповідних положень стандарту та нерівномірності підходів до підсумкової атестації здобувачів вищої освіти.
--	---